

november

Colofon

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER - HOOFDREDACTEUR

Marc Boone
Mellestraat 294 - 8501 Heule
marcboonebp@gmail.com
0479 81 16 80

REDACTIERAAD

Bernard Decock, Dirk De Meester, Gaby Moreels, Filiep Vande Wiele, Lieven Vanhoutte, Julie Dumolein

HUISFOTOGRAFEN

Yvan Herreman, Filip d'Heedene

GASTREDACTEUREN

Jem De Winter, Ivan Herman, Rudy De Jaegher

VORMGEVING

www.GrafiekGroep.be

ABONNEREN

Lid worden van een aangesloten vereniging/VC

KOPIJ

Reacties of artikels kunnen doorgestuurd worden naar de hoofd-redacteur. De teksten moeten wel de naam en het adres van de inzender vermelden. Alle artikels vallen onder de uitsluitende verantwoordelijkheid van de auteur. Foto's en illustraties in afzonderlijke bestanden meesturen.

LIMIETDATUM VOOR KOPIJ

is de redactievergadering in Mozaïek
Overleiestraat 15A Kortrijk telkens op vrijdag om 10 uur
volgende vergaderingen op:
29 november, 31 januari

We houden bij Zoeklicht uw adresgegevens bij om u te kunnen op de hoogte te houden van wat reilt en zeilt in de vrijzinnige omgeving in Zuid-West-Vlaanderen. U krijgt Zoeklicht omdat u bij een van onze partners lid bent. Indien u ons te kennen geeft dat u Zoeklicht niet meer wenst te ontvangen, dan schrappen we u op eenvoudig verzoek uit de adressenlijst van Zoeklicht.

Met vrijzinnige groeten,
Redactie Zoeklicht

Inhoud

Redactioneel 3

Hugo

Activit

Daar k

Activit

Activit

Activit

Activit

Activit

Tromb

Activit

Demo

Activit

Activit

Activit

Activit

Vrijzinnige Centra uit de buurt

VC Mozaïek

Overleiestraat 15a
8500 Kortrijk
056 37 16 15
www.vcmozaiek.be
info@vcmozaiek.be
Maandelijkse nieuwsbrief:
schrijf in op de website

VC Poincaré

Stormestraat 131/18
8790 Waregem
056 44 74 97
www.vcpoincare.be
info@vcpoincare.be
(permanentie op woensdag,
donderdag en vrijdag)

De Geus

Koning Leopold III-plein 71
8530 Harelbeke
www.vcdegeus.be
Zondag van 10u tot 13u
elke donderdag om 19u
PingPong
Maandelijkse nieuwsbrief:
schrijf in op de website

De Bezatse

Vaubanstraat 8b
8930 Menen
056 51 90 70
www.debezatse.be
vcdebezatse@gmail.com
Maandelijkse nieuwsbrief:
schrijf in op de website

OVM-Avelgem

Achterhoek 17
8581 Waarmaarde
info@ovm-avelgem.be
www.ovm-avelgem.be

Redactioneel

Marc Boone

80 jaar geleden werden wij bevrijd van het fascisme en van een dreigende dictatuur. Die zette een periode van lange relatieve in Europa in. In vele gemeenten werd de bevrijding gevierd. Soms op een zeer traditionele manier met een parade en een muziekkorps, andere gemeenten of steden maakten er een evocatie van om te tonen hoe het leven toen was. Er werden educatieve tentoonstellingen georganiseerd. Met beelden en foto's woren de huidige inwoners herinnerd aan de gruwelijkheden uit een ver verleden. Verzetslieden speelden een grote rol in het vrij maken van ons continent, veelal door hun geheime inzet. Het zal wat onwennig gevoeld hebben voor de mensen om 's avonds op hun tv-toestel ongeveer identieke beelden te zien als deze van 80 jaar geleden. In Oekraïne, Gaza en Libanon schiet men er duchtig op los en de vernielde gebouwen en hospitalen zien er even deerniswekkend en griezelig uit als de beelden van een tentoonstelling van een ver verleden. Dit verleden lijkt aardig dichtbij en de slogan "Nooit meer oorlog" een naïeve gedachte.

November is ook de maand waarin wij onze doden herdenken.

Wij doen een poging in dit nummer om aan al deze zaken aandacht te besteden. En vergeet ook niet onze kalender te raadplegen zodat u een overzicht krijgt van alle activiteiten in de vrijzinnige centra.

Veel leesgenot

Marc Boone

Wil je maandelijks info via de nieuwsbrief van de vrijzinnige centra teken dan in op

-> www.debezatse.be
-> www.vcmozaiek.be
-> www.vcdegeus.be

Helden van het verzet.

Het verzet tijdens wereldoorlog II tegen het oorlogszuchtig Duitse imperialisme wordt in België nog nauwelijks herdacht en gevierd, in tegenstelling met Frankrijk. Nochtans was de situatie van de werkende mensen onder de bezetting in België niet beter dan in Frankrijk, en werd de jonge generatie na de oorlog in dezelfde haat voor de bezetter (den Duits, zegden velen gemakshalve) en respect voor de tegenstanders van de bezetters opgevoed als in Frankrijk. Toen ik kind was in het naoorlogse Moen werd respectvol gesproken over de jonge boer André Goossens die samen met 5 dorpsgenoten wegens medewerking aan verzetsblaadjes op

06 oktober 1943 weggevoerd en op 15 augustus 1944 in München samen met 15 West-Vlamingen geëxecuteerd werd. En vol afkeer voor diegene die met de bezetters samengewerkt hadden. En voor de onverschilligen, en de eeuwige twijfelaars, die zich feitelijk bij de situatie neergelegd hadden.

De achtergrond bij de gewone mensen.

Bijna niemand van de gewone mensen, de arbeiders, de boeren, de middenstanders, de democratische intellectuelen, verkozen de dwingelandij van de bezetter boven de gewone situatie van voor de oorlog.

Niet dat die gewone situatie een paradijs was voor de gewone mensen. Miserie in de steden, met honger in ongezonde en te kleine huizen, miserie op het platteland met werkloosheid en zonder deugdelijke verzorging. Dit werd pijnlijk duidelijk toen een groot deel van het Belgische leger dat door een mobilisatie "voorbereid" was op het voeren van een verdedigingsoorlog, zich na de inval op 10 mei 1940 langs allerhande wegen en met alle middelen zo snel mogelijk naar huis spoedden, zonder zich te bekommeren om hun wapens en hun uniformen. Zij zouden het vaderland niet kost wat kost met hun leven verdedigen. Zij die dit wél deden voerden een onge-

lijke strijd aan de Leie en de Mandel, met meer dan 2.500 dode soldaten aan Belgische zijde, Walen en Vlamingen, en meer dan 6.500 dode burgers in deze regio's, velen door executie wegens – vaak ten onrechte – verdacht van hulp aan of sympathie voor de Belgische strijders, of van afkeer voor de bezetters.

De bezetting kondigde zich aan als miserie in het kwadraat, erger dan het geweest was in 1914. Mijn ouders kenden elkaar al van voor de mobilisatie, maar gans de oorlog diende mijn vader in de semi clandestiniteit thuis op de boerenbuiten onder te duiken en dubbel te werken om zijn ouders die nauwelijks pensioen hadden, en de verzorging voor zijn zieke zusters te betalen. Mijn ouders konden slechts in 1945 trouwen. In 1940 deed alles denken aan de bezetting van 1914-1918, amper 25 jaar vroeger.

De herinnering aan 1914-1918.

De bakker-schrijver Frank L. uit Avelgem die toen in Yvegem woonde en vaak met de fiets via Harelbeke naar Kortrijk of Heule reed kan men zeker niet van negatieve vooringenomenheid ten opzichte van Duitse bezetters verdenken. Als bevoorrechte getuige beschreef hij in 1915 de sfeer bij de gewone mensen in enkele Kortrijkse randgemeenten. Hoe 29 opgeëiste Harelbeekse straatwerkers die zich tot werken voor de bezetters verbonden hadden, op de afgesproken dag weigerden op het werk te verschijnen, zelfs niet na plechtige beloften van de bezetter over statuut en over betaling, en na dreiging met zware collectieve en individuele sancties. Die dan ook uitgevoerd werden: uitgaansverbod, avondklok vanaf 16 uur in de namiddag, sluiting van alle drankhuizen, alle post wordt geblokkeerd, de gemeente moest een boete betalen, en de betrokkene arbeiders worden tot na de oorlog als dwangarbeider naar Duitsland gevoerd. De zeden zijn zo, schrijft F. L.: "als er 100 werklieden het werk zouden willen aanvaarden, daar zijn de andere 7.000 om de lafaards de kop in te slaan... en vooral de vrouwen zijn geen katten om zonder handschoenen aan te pakken..." (Citaten uit "Harelbeke in de literatuur", tweede editie, pag. 358-359, van onze eigenste Jan Bib)

Harelbeke was geen speciaal geval, F. L. beschrijft ook hoe in Bissegem werken voor de bezetter geweigerd werd tot de werk-bekwamen door uithongering gedwongen werden uit hun schuilplaatsen te komen.

De sfeer tijdens de tweede bezetting **25 jaar later** was er niet beter op, en zo begon in veel gevallen het verzet.

Een deel van die bevolking, en dat waren meestal de meest klaarzienden... met het grootst verantwoordelijkheidsgevoel, gingen een stap verder dan individueel klagen en vloeken. Er werd samengekomen, samen gesproken en samen geklaagd. Het klagen werd omgezet in daden. Vanuit Harelbeke trok een grote groep vrouwen naar het hoofdkwartier van de bezetter in Kortrijk om meer brood te eisen. Die toen al in Harelbeke ondergedoken Kortrijkse Olivier Laporte wordt genoemd als de organisator. In Luik was het de communist Julien Lahaut die de kop van het volks protest genomen had. Anderen riepen met primitieve strooibriefjes, zelfgemaakte affiches, kalkslogans de bevolking op zich niet neer te leggen bij de toestand. Voor sommigen was dat de logische volgende stap. Een deel van hen werden patriottische milities genoemd. Daarnaast waren er nog tal van andere organisaties die een kleine – maar niet ongevaarlijke taak opnamen om de onvrede van de bevolking te bundelen, om de bezetters het leven zuur te maken, om diegene die met wapens streden te helpen. Bijvoorbeeld om neergeschoten Engelse vliegeniers terug naar hun land te smokkelen.

In Brussel vormde een deel van de gewone politiemensen zelf een verzetsgroep... En op de vrijzinnige ULB-VUB waren het jonge studenten, sommige uit al lang geïntegreerde geïmmigreerde – bijvoorbeeld joodse – families. In Frankrijk was er een grote divisie van migranten-partizanen die moordend efficiënt optraden tegen bezetters en collaborateurs, de bezetters zetten de foto's van verantwoordelijken ervoor op een rode affiche die overal verspreid werden, "L'Affiche Rouge."

Overall waren het doodgevallen meestal

jonge mensen die de kalkemmer, teerpot of papier en stencilmachine ter hand namen, die de eerste verzetskernen gingen uitmaken.

Intussen waren meer ervaren revolutionair gezinde jongeren die in de jaren dertig getroffen waren bij het zien hoe een extreem-rechtse legercoup de verkozen jonge Spaanse republiek, met de steun van diezelfde Duitse nazitroepen, ging omverwerpen. Sommigen van die jongeren waren er zelf als vrijwilliger naartoe getrokken, vooral kerels die in het leger of op het werk als mijnwerker bijvoorbeeld al wat ervaring opgedaan hadden met schietgeweren en dynamiet. Anderen hadden die republiek op een andere manier gesteund, bijvoorbeeld door kinderen van de Spaanse republiek hier onderdak, eten en scholing te geven. Zij waren het die in Frankrijk en hier als eerste de wapens ter hand namen, om de Spaanse kameraden te wreken, om te beletten dat hier hetzelfde zou gebeuren, om te beletten dat er hier een regime als in het Franco-Spanje zou geïnstalleerd worden. Zijzelf noemden zich de gewapende partizanen, de bezetter noemde hen de terroristen. Onze latere Harelbekes stadsgenoot, Henri de schipper Anthéunis was één van hen, tijdens de oorlog ondergedoken werd hij "commandant Marius" genoemd. Vanuit Rumbekke leidde de ex-Spanje-commandant Albert Deconinck het geheel van partizanenverzet en de milities in de provincie. Anthéunis werkte na de oorlog in de Kortrijkse Katoen Spinnerij en werd daar delegee.

In feite vertolkten zowel de uitdelers van de strooibriefjes als de meer radicale groepen wat er leefde bij de massa van gewone mensen. Zelf waren ze niet anders dan de gewone mensen, ze waren er een deel van, die door omstandigheden en ervaringen meer geschikt waren om in de praktijk te brengen wat de overgrote meerderheid van de mensen voelden en dachten. Zo werden zij de helden van het verzet.

Een echtpaar in het verzet

Verzetssrijders Frida Laverge en Omer Vandemeulebroucke

Frida kweekte reeds als kind een haat tegen alles wat Duits was. Haar vader ging tijdens de Eerste Wereldoorlog vrijwillig werken bij de Duitsers in de plaats van zijn jongste zoon. De moeder had schrik dat er iets met de jongen zou gebeuren. Frida's vader werd door de Duitsers bij het spoor tewerkgesteld en daar raakte hij zwaar gewond en verloor een been.¹ Toen de Duitsers in mei 1940 terug in ons land stonden was haar haat veel groter. Samen met Omer Vandemeulebroucke (schuilnaam Oscar), haar man, werden ze lid van het Onafhankelijkheidsfront (OF).

Omer werkte als mecanicien in de firma De Coene. In december 1941 werden Omer en Frida lid van het verzet. Hun opdracht was het organiseren van de sluikpers en het drukken van clandestiene bladen. Daarbij werden wapens voor het partizanenleger ("PM") ingezameld. Tenslotte werd er ook volop aan ledenwerving voor het verzet gedaan. Frida en Omer behoorden beiden tot de groep van André Verhaeghe (schuilnaam Tom). De acties van het OF was een steun aan een zeer groot netwerk van 250 verschillende bladen.

In Kortrijk was Omer één van de tekstschrijvers voor verschillende strijdbladen, deze werden gedrukt in de belastingdienst. Ook Maurice Naert,² steunde als lid van het OF de drukwerken. Omer werd na de arrestaties in 1942 van medestrijders aangeduid als Propaganda-Agitatieverantwoordelijke en stond vanaf dan ook in voor de uitrusting van het drukwerk.

Ondertussen werd voor de veiligheid van de illegale drukkerij, deze geïnstalleerd in de kelder van zijn huis. De papiervoorraden en inkt werden verborgen bij familie. Papierrollen werden aangekocht

in Brussel. Vanaf 1943 zorgde Frida voor de verspreiding van de illegale bladen. *"Dit deed ik", vertelde Frida, "met de "voiture" (kinderwagen). Ik stopte deze vol met sluikbladen en onze oudste zoon zette ik daarop. Zo bracht ik die bladen naar het hoofddepot".* Later

werd uit veiligheid wel beslist om niet meer te drukken in Kortrijk maar in Ieper. Frida, Marguerite Devestel en Henriette Vandendriessche zorgden voor de koerierdienst. Dat alles was uiterst levensgevaarlijk werk.

Frida (05/12/1917- 27/02 2020°)

Omer (18/05/1918 – 02/12/2003)

Er daarbij werden, stel u voor, ook nog wapens en munitie verzameld en gesmokkeld. Zo smokkelde Frida met behulp van haar kinderwagen ook wapens. Nooit is door de Duitse politie iets gevonden. De hele oorlog konden beide hun moedige activiteiten verderzetten. Zo werden Omer en Frida, na de oorlog, erkend als weerstanders en werden hen de graad van luitenant toegekend.

Embleem van het Onafhankelijkheidsfront. (Front de l'indépendance (FI))

Bij het verzet stond de veiligheid primordiaal. De voorschriften waren onverbiddelijk: iedere medewerker mocht slechts een uiterst beperkt aantal medewerkers kennen, hooguit drie of vier en liefst alleen bij hun schuilnaam. De staf-medewerkers beschikten over valse identiteitskaarten afkomstig van het gemeentehuis van Wevelgem. Enkele weerstanders hadden nagemaakte arbeidskaarten en echte SS-lidkaarten. Omer kende in de organisatie slechts vier personen: Bert Deconinck, Albert Gindertaelle, Peterke en Frida Laverge, (schuilnaam Hilde).

Sommige bijdragen van algemene aard of van nationaal belang werden in Brussel door de centrale partijlei-

ding op stencil gezet en door koeriers naar de plaatselijke afdeling gebracht. Dat levensgevaarlijke karwei werd doorgaans aan de vrouwen toevertrouwd. Ze verstopten de voor- getypte stencils tussen de voering van handtassen, in thermosflessen, in strooibussen van waspoeder Vim, in het frame van fietsen en dies meer. André Maertens uit Marke herinnert zich nog een zekere "Martha", een jonge koerierster met gitzwart lang haar, die de opgerolde stencils in de haarstreng verborg.³

Uit een interview, afgenomen op 02/04/2000, met Omer blijkt dat de Sicherheitsdienst vanaf de inval van Duitsland in de Sovjetunie over een aantal adressen beschikte van communisten. Hoe ze aan de lijsten zijn geraakt, is een andere zaak. Vermoedelijk kwamen deze gegevens uit de hoek van de collaboratie. Want de procureur des konings in Kortrijk, namelijk Mostaert, wilde echter de lijsten van communisten niet indienen.⁴

Frida en Omer bouwden, tijdens de oorlog, bij hen thuis, in de kelder, een ware drukkerij uit. Ze gaven als ploeg op eigen houtje het blad "België Vrij" uit. Mochten de Duitse SS-ers hen gevat hebben dan wachtte er zeker een gevangenschap in een concentratiekamp en veel marteling tot het bekomen van informatie over het verzet. De hele oorlog konden ze hun activiteiten verder zetten zonder opgepakt te worden door de Duitse politiediensten. Na de oorlog moesten Frida en Omer, samen met hun kinderen, met volle moed hun verdere

leven opbouwen. En dat was zeker niet eenvoudig. Maar ze stonden in de eerste rij in de strijd tot het bekomen van een rechtvaardige en sociale maatschappij. Ze mogen zeker ook fier zijn op de manier waarop ze zich altijd hebben ingezet voor de "kleine man".

Een historisch vehikel: de kinderwagen van Frida Laverge. In die "voiture" werd omzeggens alle sluikpers van Walle naar de hoofddepot in de Karmelietenlaan gevoerd. In de deze foto van de echte "voiture" zien we de dochter Ginette zitten maar bij het historisch gebeuren was het echter de zoon Gilbert die werd vervoerd. Naar Frida mij vertelde woog de geladen "voiture" soms zo zwaar dat ze hulp nodig had van sommige mannen om ze te verplaatsen.

Wie wilde deelnemen aan de Duitse oorlogsmachine kon zich inschrijven op de hoek van de Grote Markt en de Graanmarkt te Kortrijk. (Foto Navorsings- en Studiecentrum voor de Geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog)

1. Marke tijdens de tweede wereldoorlog. (Michel Faillie en Philippe Delameilleure.)
2. In een artikel kom ik later terug met een tekst over Maurice Naert.

3. Kortrijk tijdens de oorlog. (J. Vanbossele.)
4. Thesis "Analyse en situering van het verzet in Kortrijk 1940-1944". (Petra Demeyere.)

Wat een team!

Opnieuw recordverkoop voor plantjesteam Kortrijk

Op zaterdagmiddag (14/09/2024) kregen wij bezoek van David Vansteenbrugge (algemeen directeur van Kom op tegen Kanker) en Kim Debrie (meter van het plantjesweekend). Meer dan een paar lege dozen vonden ze niet meer in VC Mozaïek. Alle plantjes hadden dan al een koper gevonden of waren vertrokken naar één van onze vele verkoopposten.

Wij waren er klaar voor om gans het weekend (13 - 14 - 15 september) plantjes te verkopen aan winkels en op pleinen. 12500 azalea's aan de man brengen, was dat niet wat hoog gegrepen?

Nee dus, het liep als een trein. Zaterdagmiddag konden wij al niet meer voldoen aan de vraag. Uitverkocht en daarmee vestigden wij opnieuw een record.

HARTELIJK DANK AAN IEDEREEN DIE ZICH HEEFT INGEZET OM DIT SUPERRESULTAAT MEE WAAR TE MAKEN EN AAN DE DUIZENDEN KOPERS DIE EEN AZALEA HEBBEN GEKOCHT.

Wij kijken nu al uit naar het volgende plantjesweekend. Kruis je alvast 19, 20 en 21 september 2025 aan in jouw agenda?

Uit het juiste hout gesneden:

Plantjesverkoop VC Mozaïek krijgt een ecologisch staartje!

Zondag 3 november 2024
vanaf 11.00 u

Ten voordele van Kom op tegen kanker gingen dankzij de vrijwilligers van het VC Mozaïek maar liefst 12 500 plantjes de deur uit! Deze heuse onderneming vond plaats in het weekend van 13 tot 15 september.

Zoveel plantjes, dat betekent ook zeer veel dozen die naar de grote zaal van het vrijzinnig centrum vervoerd moesten worden. Dat transport gebeurde op houten paletten. Na het weekend, en na de grote opkuis, bleef het centrum achter met een voldaan gevoel, vele centjes, maar ook met ettelijke dozen en paletten...

Filiep Vande Wiele, stichter en bezieler van het VC Mozaïek, steekt gelukkig al graag eens de handen uit de mouwen. Met de ecologische, sociale en creatieve ingesteldheid die hem eigen is, ging hij aan de slag met al dat hout. Hij toverde de paletten om tot gebruiksklare tafels.

Wil je jouw interieur verrijken met een authentieke, handgemaakte tafel, puur gemaakt uit recyclagehout? Dan is dit jouw kans. Het oogt heerlijk 'vintage', voor de liefhebbers van deze stijl. De meubels dragen de passie voor het handwerk van Filiep met zich mee. Bovendien gaat de opbrengst nog eens naar Kom op tegen kanker! Zoveel voordelen in één.

Kom vooral zelf oordelen tijdens de verkoop op zondag 3 november, in het VC Mozaïek. Het café is open vanaf 11.00 u tot 18.00 u.

Tot dan? Kom op tegen Kanker, het milieu, Filiep en het VC Mozaïek danken u!

Een beeld van de wereld

Dit artikel gaat over mijn beeld van de wereld. Het beeld is dus subjectief en zelfs vluchtig want nieuwe gebeurtenissen of wereldbeelden van anderen kunnen mijn beeld van de wereld bijsturen. Mijn beeld zal nooit af zijn. Die gedachte voelt misschien ongemakkelijk aan, maar ze is een natuurlijk gevolg van de Verlichting. Ondanks het licht blijven er altijd duistere kantjes in mijn beeld onbelicht. De ene mens zal daarin berusten of soms hardnekkig de poorten voor het licht gesloten houden, de andere zal voor altijd zoekende door het leven gaan.

Dictatoriale tendensen

In de Verenigde Staten maakt een man, in wezen crimineel, corrupt, onwetend, narcistisch, schaamteloos, hoogmoedig,

wereldvreemd, notoir leugenaar, kans om president van dat land te worden. Het scala aan onhebbelijke karaktertrekken is groot en dus is het niet vreemd dat dergelijke mensen bestaan. Wat wel vreemd is dat een halve natie bereid is dergelijk mens te volgen in zijn waanzin. Waar ligt de oorzaak van die collectieve zinsverbijstering?

Op een andere plek in de wereld laat Benjamin (Bibi) Netanyahu de Palestijnse bevolking meedogenloos afslachten. De wereld kijkt verveeld toe. Dichterbij schiet Vladimir Poetin, de totalitaire baas van een kleptocratie, een naburig land aan flarden. Ballistische raketten, zweefbommen, drones en andere killerrobots illustreren het briljante en hooggeplaatste vernuft van de mens om de medemens

tot bloedend gehakt te vermalen. Soms dreigt die vleesmolen te haperen, maar bevriende naties leveren dan voldoende middelen om het tempo van het doden en de vernieling hoog te houden. Internationale verdragen, mensenrechten en moraal worden zo schaamteloos in een kluis van een diepe onderaardse bunker opgeborgen. Rechtvaardigheid is een loos begrip geworden. Wie de wandaden van de totalitaire regimes accepteert, zal dra in dergelijk bestel wakker worden en zal er de anarchie van de vuurmond van de wapens moeten dulden.

Het rapport van het freedomhouse <https://freedomhouse.org/report/freedom-world> spreekt boekdelen. De wereldwijde vrijheid daalde voor het 18e jaar op rij in 2023. Politieke rechten

en burgerlijke vrijheden verminderden in 52 landen, terwijl slechts 21 landen verbeteringen doorvoerden. Van de 210 landen en gebieden die onder de loep genomen werden, waren slechts 83 landen vrij te noemen. Er werden wijdverbreide problemen met verkiezingen genoteerd. In Cambodja, Guatemala, Polen, Turkije en Zimbabwe probeerden zittende politici de verkiezingsstrijd te controleren, hun politieke tegenstanders te hinderen of te voorkomen dat ze na de verkiezingsdag hun ambt zouden kunnen uitvoeren. De westerse democratie wordt vanuit alle hoeken aangevallen en bedreigd, zelfs van binnenuit (Trump, Orbán, Erdogan, Netanyahu). Wereldwijd smeden ondemocratische regimes allianties om het democratische landen moeilijk te maken en proberen ze verkiezingen te beïnvloeden. De Amerikaans-Poolse historica en journaliste Anne Applebaum (60), een gedgecoreerde oud-strijder in de oorlog van de democratie tegen de dictatuur stelt onomwonden: "Poetin in Rusland en Xi Jinping in China zijn uitgegroeid tot de onbetwiste leiders van het antidemocratische kamp in de wereld".

Democratie?

Roman Krznaric stelt in "Geschiedenis voor morgen" dat "het veelgeprezen ideaal van representatief bestuur werd uitgevonden om een democratische politiek te voorkomen, niet om die mogelijk te maken". Jean-Jacques Rousseau zag dat in 1762 ook al in: "Het Engelse volk denkt vrij te zijn, want het is dat slechts gedurende de verkiezing van de parlementsleden: zodra die gekozen zijn, is het slaaf, is het niets". Democratie staat in wezen voor de macht van het volk. Door het verkiezen van volksvertegenwoordigers (met nadruk op volk) wordt de macht uit de hand gegeven. Daar is op zich niks mis mee, zolang er voldoende controle, terugkoppeling en bijsturing kan plaats vinden. In de meeste landen is met de tijd een participatie ontstaan, waarbij de partijbonzen en hun belangengroepen het beleid gaan bepalen. Dergelijke verkiezingen leveren partijvertegenwoordigers op in plaats van volksvertegenwoordigers. Verkiezingen zijn niet meer dan een groot mediaspektakel

geworden waarbij belangengroepen het circus helpen sponsoren. Ik schrijf dit op een ogenblik dat de portretten van de kandidaten voor de gemeenteraadsverkiezingen de omgeving ontsieren. De grootte van de advertentieoppervlakte is een maat voor de schatplicht aan de achterliggende belangengroepen. Een faire verkiezing houdt in dat elke kandidaat evenveel advertentieruimte krijgt en benut. Tijd dus, om de democratie

terug naar zijn ware aard te herstellen en de macht terug bij het volk te leggen. Het wantrouwen van de overheid door het volk zet de poort open voor een autoritair bestuursstelsel. Net als de Verlichting is de democratie nooit af en zal de uitvoering ervan met de tijd evolueren en opgepoetst moeten worden. Democratie moet daarom een voortdurende actie zijn, die we allemaal moeten ondernemen.

'Essentiële reflecties op de grote vraagstukken waarmee de wereld wordt geconfronteerd' – BRIAN ENO

Inspiratie uit het verleden voor de toekomst

ten have

De ecologische crisis

De klimaatveranderingen en als gevolg van de menselijke activiteiten zijn al ruim 40 jaar wetenschappelijk verklaard en kenbaar gemaakt. De gevolgen van die klimaatverstoring zijn vandaag de dag al goed voelbaar: hittedoden, bosbranden, waterbommen, krachtiger onweders. Binnen kortere termijn zullen geweldadige conflicten ontstaan als gevolg van de slinkende hulpbronnen, zal men te maken krijgen met teruglopende landbouwopbrengsten, zullen mensen massaal gaan migreren uit gebieden die door buitengewone droogte en wateroverlast geteisterd worden. Lisa Doeland stelt in Apocalypsofie dat: *“Volgens mediatheoreticus Jussi Parikka leven we tegenwoordig niet in het Antropoceen, maar in het Antrobsceen. De obsceniteit zit hem onder meer in de hoeveelheden afval die we produceren en de neokoloniale vormen van extractie die daaraan voorafgaan”*.

Voor de lezer niet bekend is met het begrip “afval”, de CO² die we uitstoten als gevolg van het gebruik van fossiele brandstoffen (bv. autoverkeer, verbranden van gas en hout), is afval dat we gratis en ongeneerd in de atmosfeer gaan lozen. Het is inderdaad obsceen dat de huidige samenleving geen doeltreffende maatregelen neemt om de klimaatveranderingen te milderen. Het is bovendien overduidelijk dat een vrije markt de ecologische crisis niet heeft kunnen verhinderen. Dat vrijemarktfundamentalisme deugt dus niet (zie verder ook “de sociale kloof”) en moet op de schop.

Die gedachte groeit en maakt het huidig kapitalistisch bestel zenuwachtig. Dat leidt ertoe dat milieuactivisten steeds harder aangepakt worden en dat het recht op betogen in vraag gesteld wordt. Antonio Grams schreef in 1930 in zijn dagboek: *“De crisis schuilt precies in het feit dat het oude dood is en het nieuwe nog niet geboren; in de tussentijd verschijnt er een grote variatie aan morbide symptomen”*. De verrechtsing van de samenleving, de dictatoriale tendensen, het niet respecteren van mensenrechten, de groeiende polarisatie en het politiek extremisme zijn dergelijke morbide symptomen van een stervend economisch bestel.

De sociale kloof

De privatisering van basisvoorzieningen (water, energie, zorg, transport,

telecommunicatie, ...), de daling van belastingen en de reglementering van de markt in naam van de groei, leidden tot een verhoogde concentratie van de rijkdom bij enkelen en een verhoging van de sociale en economische ongelijkheid bij een groot deel van de burgers. Daarnaast blijft de macht van multinationals groeien (notoir zijn de monopolies van de ICT-giganten – het onderwijs en de steden en gemeenten zijn bv. trouwe vazallen van Microsoft). De rechten van de werkenden, actievoerders en vakbonden worden meer en meer ingeperkt. De 26 rijkste mensen op de wereld bezitten evenveel als de armste helft van de bevolking (cfr. Social Resilience Index).

Volgens Oxfam zien de superrijken hun vermogens stevig groeien, daar waar het vermogen van de armste helft van de wereldbevolking met 11% achteruit gaat. Dergelijke ongelijkheid is het resultaat van politieke en economische keuzes. In 2022 was 9,2% van de wereldbevolking (735 miljoen mensen) ondervoed, daar waar 25% van de volwassenen in Noord-Amerika en Europa obees zijn. Dergelijke sociale kloof is een bijkomende oorzaak dat het geloof in de democratie taant.

De sociale kloof belet bovendien het invoeren van maatregelen om de klimaatopwarming tegen te gaan, gezien die maatregelen het minder welgestelde deel van de bevolking harder treffen dan de ruime gesubsidieerde, rijkere klasse. Bovendien zal het armere deel van de bevolking harder getroffen worden door de gevolgen van de klimaatopwarming omdat in slechter aangepaste huizen wonen of op plaatsen wonen die gevoeliger zijn voor uitzonderlijke weersomstandigheden. Er kan maar een oplossing voor de ecologische crisis gevonden als die ook gepaard gaat met een oplossing voor de sociale en economische ongelijkheid. De ecologische en de sociale crisis gaan dus hand in hand.

Het afbrokkelen van de werkelijkheid

Door het gebruik van generatieve AI bij het manipuleren en aanmaken van beelden, geluiden en films wordt een andere of virtuele werkelijkheid geschapen. De technologie raakt zo verfijnd en geavanceerd dat het niet meer mogelijk is om de echte wereld van de nagemaaakte wereld te onderscheiden. Dergelijke technologie is het

gedroomde werktuig van elke demagoog. In het Engels heet de nagemaaakte wereld “deep fake” – zeer goed nageemaakt, niet te onderscheiden nep. Als de nep niet meer te onderscheiden valt van de echte wereld, dan houdt dat in dat de kritische blik onmogelijk gemaakt wordt.

Psychologen en filosofen wijzen erop dat een tegengestelde reflex kan opleveren, namelijk dat men nu evengoed kan beweren dat feiten en beelden van de echte werkelijkheid eigenlijk door AI aangemaakt werden. Het gevolg is dat voortaan aan alles getwijfeld zal worden (“deep doubt”). De kritische blik zal verdwijnen want elk houvast zal twijfelachtig blijven. Of iets nu echt is of verzonnen wordt, je kunt het nauwelijks nog te weten komen. Het betekent dan ook het einde van de Verlichting en elke menselijke samenleving.

MA’BLUES

JAN BRUYNNOOGHE & FRIEND

ZONDAG 10 NOVEMBER 2024

Na het uitbundig optreden van José Ramirez in oktober gaan we in november voor een ingetogener editie bij Ma’Blues. Het wordt al wat frisser, en ook dan komen we graag samen om te genieten van een muzikale avond, gedragen door een warm publiek. Zanger-gitarist Jan Bruynooghe (°Lichterfelde - o.a. Dirty5, Het Akoestisch Ei) is gefascineerd door rootsmuziek, blues en americana. Hij bundelt kleine, fragiele akoestische versies van zijn lievelingssongs in een intense, intieme live solo-act. Fingerpicking blues van Mississippi John Hurt, Doc Watson, Blind Blake, Robert Johnson, Skip James, Reverend Gary Davis en Colter Wall passeren de revue.

Jan neemt je op sleeptouw met een bloemlezing van schitterende country blues songs van voor, tijdens en na the great depression maar even goed fijne, uitgekleden pareltjes van andere helden zoals Jim Croce, Neil Young, Tom Waits, Bob Dylan en Lyle Lovett. Deze show is een must voor de liefhebber maar ook voor wie er voor het eerst bij zal zijn, wordt het een bijzonder fijne ontdekking. Mario Schreel, frontman van de bluesband Huntsville detectives, boezemvriend en bandgenoot bij Het Akoestisch Ei treedt deze avond aan als gastmuzikant.

Praktisch:

Plaats: Mozaïek, Overleiestraat 15a, 8500 Kortrijk
Reservatie: mablues@proximus.be of 0486/31.28.97
Inkom: 15.00 €, leden HV-Kortrijk 12.00 €
Deuren: 18.00 u, optreden vanaf 19.30 u

COLUMN

Deze column werd geschreven op het ogenblik dat eerst-daags de nieuwe Vlaamse regering in de steigers staat.

De Federale regering is nog lang niet zover. De formateur brengt weliswaar regelmatig verslag uit bij Koning Filip (“Fluppe” voor de matekes). Op de vraag van de Vorst of er al een nieuwe regering is moet de gekwelde - zeer tegen zijn goesting - toekomstige premier telkens opnieuw “net niet” antwoorden, al was hij een Belgische atleet op de Olympische Spelen.

Blijkbaar dient gewacht tot na de gemeenteraadsverkiezingen, - een mens moet zijn prioriteiten kennen -, dit keer met alle denkbare fusies met andere lijsten. Een doorzichtige truc om wettelijk de eerste te zijn die initiatief mag nemen om een coalitie te vormen. Zo kan het dat ideologisch van elkaar verschillende opposanten, die elkaar voorheen in de twee vorige periodes hevig bekwamen, samen één lijst vormen. Het valt nog te bezien of hiermee succes verzekerd is. Iemand zei bv.: ik stem niet voor een lijst waar tjeven op staan.

Het blijft afwachten.
Iets anders dus.

Een recent artikel in de krant trok de aandacht van de Hofnar. Wetenschappers stelden recent dat er op een planetoïde, ergens in het heelal, gelijkaardig leven als het onze zou kunnen bestaan. Onmiddellijk maakte de Hofnar een voorstelling van een buitenaards object, bevolkt met aliens.

Vermoedelijk zal zo’n alien zich op een bepaald ogenblik afvragen: waarom zijn wij de enigste geëvolueerde wezens in de kosmos? Waarom zijn we hier? Is er een waarom, en zo niet: waarom is er geen waarom? Wat is de zin?

Er moet wel een plan zijn van iemand die de hele zwik met een bepaald doel heeft geschapen, een soort “Super-alien”, waarvan voorstellingen worden gemaakt: E.T. maar dan met een lange witte baard.

Niet lang daarna zullen verlichte profeten beweren dat ze de bedoelingen van de Super-alien kennen, een levenshouding met wetten en regels voorschrijven, geld schooiën voor hun werk en voor hun gebedshuizen, en kleine alientjes lastigvallen met vuile manieren.

Blijft de vraag of er daar ook Vrijzinnigheid zou bestaan? Of zou men er nog niet zover geëvolueerd zijn?

De Hofnar

Is er lever na de dood? En zo ja, is het met ajuin?

“The only way to deal with an unfree world is to become so absolutely free that your very existence is an act of rebellion.”

In het traditionele Westers denken zijn er in het algemeen twee opvattingen: ‘de mens is een wolf voor de mens’ (Hobbes 1651) en ‘de mens is van nature goed, het is de maatschappij die hem verderft’ (J.J.Rousseau 1755). In feite komen deze twee vaststellingen op hetzelfde neer: de mens wordt gezien als iets absoluut in goed of in kwaad (God of de Satan). Spijtig voor de monotheïstische adepten van ‘de buitenaardse schepper’, iedereen zal het er mee eens zijn, god is niet de perfecte onschuld. Interessanter is redeneren vanuit wat men vaststelt. De mens is in staat tot het

beste en het ergste. Dat hangt af van tijdperk en omstandigheden. Er zijn genoeg studies die de graad van wreedheid in ieder wezen analyseert. In hoeverre is dit sadisme genetisch bepaald of is het de vrucht van sociale conditionering? Wat is aangeboren en wat is verworven?

De mens is innerlijk deel van de natuur, hij is natuur; een biologisch stadium in de evolutie, een dier met een hersenencapaciteit die toelaat te reflecteren over zichzelf. De natuur is noch het goede, noch het kwade, ze is ook niet onveranderlijk en gesteld. Levende wezens evolueren

en veranderen net als samenlevingen.

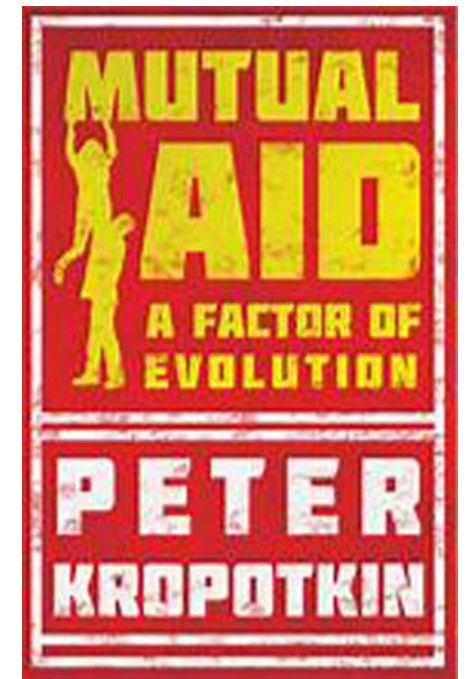
Elk groepsleven ontwikkelt, om te kunnen overleven, een erfelijk noodzaak tot discipline. Bij mieren, b.v., is er een instinctieve mechanische organisatie met als enig doel de overleving van de soort. Bij mensen is een manifestatie van intelligentie ontstaan. In de primitiefste mensensamenleving bestaat een embryo van moraal die goed en kwaad tracht te onderscheiden. In de onmogelijkheid een menselijke uitleg aan zijn eigen bestaan te geven, zocht de mens de oorzaak ervan bij een goddelijke schepper.

Door eeuwen en regimes heen werden goden en geloof de centrale as om menselijke samenlevingen te reglementeren. De bedoeling van religie is van elke mens een ‘betere’ mens maken, in theorie, een nobel streven dus. Om dit te concretiseren ontstaan er organisaties, stammen, partijen, kerken, ... Helaas, na enige tijd wordt het voortbestaan van de organisatie ‘het doel op zich’. Bijvoorbeeld, het beschermen van pedofielen door de katholieke kerk is niet de leer van Jezus, de misdaden van het maoïsme zijn niet het socialisme, het ‘guillotine regime’ van Robespierre is niet de boodschap van de verlichting, enzovoort, enzoverder.

Georganiseerde godsdiensten en ideologieën hebben de instinctieve moraal (waaruit ze voortvloeien) niet uitgevonden maar gekaapt om hun dominantie te rechtvaardigen. Door de eeuwen heen is de luchtspiegeling van paradijzen ontsprongen in de menselijke verbeelding. Helaas, die imposante reeks van goden en idealen is vooral nuttig voor hun aardse gezanten. De triomf van de godsdiensten heeft het moreel gedrag, nodig voor het bestaan van een samenleving, met een delirante fantasie verpakt in een waanzin van taboes en rituelen. Waardoor de essentiële moraal afgelengd werd tot ze niet meer te vinden was. De noodzaak aan sociaal geweten verloor zijn natuurlijke basis en sloeg om in een carnavaleske ontplooiing van heilige fantasieën, los van de realiteit en zonder nut voor de menselijke soort. Soms dodelijk voor individuen en altijd nefast voor de samenleving. Bibliotheken staan vol met geschriften over moraliteitsconcepten dat godsdiensten uitvonden om goed en kwaad

te definiëren. Maar de pseudo-sacraliteit van sekten, kerken en aanverwanten, en vooral de ‘doe dit, niet dat’ bevelen van zelfverklaarde leiders en uitbuiters, konden niet anders dan eindigen met contradicties en dwaasheden. Een moraliteit opleggen, onder het voorwendsel de mens te zuiveren van enige erfzonde, is hem vooral verknachten. Dit was en is nog altijd het schadelijk en onnuttig werk van theologen en consoorten. Menselijke verhoudingen moeten niet gebaseerd zijn op de autoriteit van de ene en de onderdanigheid van de anderen; maar wel op associaties van individuen gelijk in waardigheid en rechten. (Albert Camus 1957).

En zo werd de filosofie herboren. Het centraal thema ervan blijft een altijd vernieuwde poging tot explicatie en verantwoording van het menselijk leven. Het filosofisch avontuur waarin gans de geschiedenis van de menselijke geest condenseert is tegelijk noodzakelijk en tevergeefs. Noodzakelijk om uit te leggen dat de behoefte aan morele discipline, die wortelt in het dierzijn, onmisbaar is om te overleven. Nutteloos en ijdel als men pretendeert de oorzaak en de noodzaak van de menselijke aanwezigheid op deze planeet te rechtvaardigen. De mens bestaat en is hier. En deze fysische zekerheid is de enige basis waarop een redelijke en verstandige levensfilosofie kan steunen. Het waarom van het bestaan zoeken is gewoon een hersenschim volgen. Moraliteit moet vooral ontdaan zijn van allerlei mystificaties. Geen enkele mensensamenleving (of zelfs dierlijke) kan leven en ontwikkelen zonder een minimum aan solidariteit tussen zijn leden. Solidariteit tussen leden van een samen-

leving is ook de essentiële basis voor ethisch gedrag. Er is geen enkele nood om daarvoor buitenaardse goddelijke rechtvaardiging te zoeken. De mens kan alleen maar overleven in een gemeenschap. Deze natuurwet en een gezonde ethiek hebben geen nood aan andere bronnen. Maar als men niet wil vervallen in de robotachtige strengheid die sommige diersamenlevingen tot een perfect en angstwekkend automatisme hebben geleid (zoals b.v. termieten), moet men de grote natuurlijke wetten die geërfd zijn van het dierenrijk, vermensen. Daarom kan de eerste natuurwet, de solidariteit, bij de mens niet als enige doel de voortplanting en het behoud van de soort hebben. Als denkend wezen zijn de behoeftes van de mens voorbij het instinctieve stadium. Deel uitmakend van een gemeenschap buiten dewelke hij niet kan bestaan, kan hij zijn gevoelig en kortstondig leven niet volledig opofferen aan de kwellende eisen van een samenleving die zonder hem ook niet kan bestaan. De menselijke solidariteit moet zich dus definiëren in een moreel perspectief die een harmonieus evenwicht is tussen een samenleving, nodig om te leven, en het welzijn van individuen, levende realiteiten in diezelfde samenleving.

De 18de eeuwse revolutionaire uitroep “liberté, égalité, fraternité” is, bij gebrek aan een realiteit te zijn geworden, in een vergeetput van spot, misbruik en onverschilligheid beland. En toch is het

een waardevolle menselijke noodzaak gebleven die het oerinstinct(fraternité) individualiseert(égalité) tot een hoger stadium van beschaving(liberté).

Zal die leuze een 'streven naar' of een mooie droom blijven? Waarschijnlijk heeft men het potentieel aan barbarij en de machtslust van sommige onderschat. En daarentegen een overschatting gedaan van de capaciteit van volkeren om hun gezamenlijke belangen te benoemen en collectief te verdedigen.

Zelfingenomen zogezegde 'realisten' hebben de wereld ideologisch gedomineerd. En deze machtszuchtige asociale psychopaten hebben de wereld duidelijk verkloot. Sinds honderden jaren is een minderheid van superrijken geketend aan de massale consumptie van artificiële noden en vervalt daardoor het grootste deel van de mensheid in diepe ellende. Inkomstenkapers, oplichters en uitbuiters lopen zonder complexen tussen de armoede en de minimumlonen.

Technologische innovatie versterkt de macht van staten en megabedrijven. Agro-industrie vernietigt vruchtbare aarde en drinkbaar water. De planeet verandert in een permanente bouwwerf. Media en culturele industrie kotsen aan de lopende band agressie en debiliteit. Sociale netwerken openen de deur voor afstomping, en misbruik van algoritmes manipuleren het denken. Om het niet te hebben over oorlogen en allerlei ellende.

Een samenleving gefundeerd op egoïsme, agressie, onverschilligheid, plat materialisme of dominantie instinct heeft geen andere toekomst dan conflicten, eenzaamheid, escapisme, zelfmoord.

Het van essentieel belang om te leren samenleven. Dankzij neurowetenschap weet men dat (zeer simplistisch samengevat) het menselijk brein uit drie niveaus bestaat: de cerebrale stam, het limbische gedeelte en de neocortex, verbonden met elkaar door complexe neuronale interacties. Het brein heeft zich in honderden miljoenen jaren ontwikkelt en bevat nog steeds een paar behoorlijke reptiliaanse elementen. Enkele van die delen bezorgen intense musculaire en hormonale reacties op gedachten, herinneringen en op actuele gebeurtenissen. Veel hersenkronkels besteden derhalve een groot deel van elke dag aan een ondoelmatige toestand van gereedheid voor vlucht en strijd. Gelukkig bestaat ook een tegengestelde reactie. Deze houdt de angst in evenwicht door het zenuwstelsel te ontspannen. Dankzij de plasticiteit van het brein kan men de positieve aspecten ervan ontwikkelen (door b.v. samenwerking, opvoeding, kennis, meditatie, etc.).

Alleen in Hollywood propaganda is er een superheld die aan het einde van het verhaal de problemen op zijn eentje heeft opgelost. Collectief een wereld opbouwen gebaseerd op vrijheid, gelijkheid en welzijn vraagt van het grootse mogelijk aantal individuen o.a. respect voor

het leven, vriendelijk dialogeren, eigen fouten erkennen, belangeloos ageren, tunnelvisie vermijden, de uitbuitingsmechanismen en de talrijke schade capaciteiten bestrijden en vooral solidair zijn. De vraag dat economen zich voortaan moeten stellen is: "Wat is rijkdom en hoe kan men die rijkdom nuttig gebruiken?" En natuurlijk is het ook raadzaam om de klassenstrijd niet te begraven maar op een creatieve geweldloze manier te versterken. Het is beter zich verenigen om het geluk op aarde na te streven dan te ruziën over het bestaan van een later paradijs in de hemel.

Solidariteit en ethisch gedrag zijn voorwaarden voor echte vrijheid.

Rouwen en sterven in een woonzorgcentrum

November is de maand waarin wij onze doden herdenken. Aanleiding voor Zoeklicht om eens achter de muren van een woonzorgcentrum te gaan kijken om te zien hoe men daar omgaat met sterven. Blijkt dat zij er niet alleen sterven, maar ook rouwen professioneel begeleiden.

Twee vriendelijke dames komen mij ophalen aan de receptie van 'de Korenbloem' woonzorgcentrum aan het Sint Jansplein in Kortrijk en laten het interview doorgaan in 'De stille ruimte' wat voor hen het centrale lokaal is van hun werkzaamheden.

Dag Dames, dank voor de ontvangst. Wij zijn jullie?

Lindsey Rigole: Ik ben Lindsey, ik ben verpleegkundige, woonverantwoordelijke op mijn woning en palliatief referente in de Korenbloem, wat betekent dat het mijn taak is om de palliatieve zorg in de 'Korenbloem' te coördineren.

Inge Gevaert: Ik ben Inge en zorgkundige. Ik werk hier 17 jaar. Ik heb ook de opleiding palliatief referente door gemaakt. Ik volgde recent de opleiding 'Rouw bij ouderen in een woonzorgcentrum', via de dienst Rouw en Verlies Vlaanderen.

Wat voor Centrum is de Korenbloem?

(Vanaf nu antwoorden de collega's samen, twee monden die spreken als één)

Lindsey en Inge: de Korenbloem is een voorziening voor Residentiele ouderenzorg, centra voor dagbesteding en buurthuis. Er verblijven nu in totaal 177 mensen waarvan 12 in kortverblijf. Wij bieden ook 40 assistentiewoningen aan. De Lauwer herbergt de klassieke

ouderenzorg; zeg maar bejaardentehuis. In de Pergola is er een mengvorm met drie woningen voor ouderenzorg en 1 woning voor jong-dementie. In het Portiek zijn drie woningen voor jong-dementie en 1 woning voor ouderenzorg.

Rouw en stervensbegeleiding organiseren; hoe doen jullie dat?

Lindsey en Inge: Wat wij niet doen en alleszins willen vermijden is dat wij ons als specialisten gedragen en alléén willen opgeroepen worden als er zich een crisis rond sterven of rouwen voordoet. Integendeel, onze werkgroep "Vooruitziende zorg" is het centrum en de spil waar rond onze werking draait. Elke woning, zowel uit de ouderenzorg of dementiezorg heeft er één vertegenwoordiger. Doorgaans zijn dat zorgkundigen of verpleegkundigen. Andere functies kunnen ook. Die werkgroep komt regelmatig samen met verschillende doelstellingen. Wij organiseren jaarlijks een herinneringsmoment waar de werkgroep en andere medewerkers samen met de nabestaanden, de overledenen herdenken. Wij hebben

ook telkens een intervisie over de verschillende woningen. Hoe evolueert de gezondheidstoestand en ook de morele toestand van de bewoners. Hebben zij iets meegemaakt dat onze aandacht verdient? Wij geven advies over pijnbegeleiding indien nodig. Wij ondersteunen de medewerkers in de woning over een aanpak bij verdriet, achteruitgang of stervensproces.

In de inleiding vertelden jullie ook over de andere functies die jullie hebben in jullie afdeling. Hoe combineren jullie al deze werkzaamheden?

Lindsey en Inge: Wij doen het werk rond stervensbegeleiding en rouw niet alléén maar samen met de medewerkers van de woning, de familie, de huisarts en de CRA. Het is essentieel dat aanpak van rouwen en sterven geïntegreerd wordt in het werk van alledag en dat alle medewerkers er interesse voor hebben en erin ondersteund worden. Niet dat sterven een apart vakje wordt dat door specialisten wordt behandeld.

Wanneer start voor jullie de stap om voor het eerst over stervensbegeleiding te beginnen?

Lindsey en Inge: Zo vroeg mogelijk! Bij de intake is er een vraag naar de levensbeschouwing en de wensen naar eventuele specifieke zorgen. Vergeet niet dat velen hier binnenkomen in een soort rouwproces; Zij moeten hun woning achterlaten, hun buren, hun leefgewoontes thuis. Dit zorgt op zijn minst voor een aanpassing die onze speciale aandacht verdient. Het gebeurt meer dan eens dat een van de redenen tot opname het verlies van een partner is, wat ook aandacht in de rouwverwerking verdient. Het is onze taak om het personeel van de betrokken woning te ondersteunen in de begeleiding van deze nieuwe bewoners. Binnen de 6 weken na opname is er een eerste gesprek met de gebruiker en de familie waarin onder andere de zorg, de zinvolle dagbesteding en het sociale aspect wordt besproken maar ook de wensen rond de toekomst en levenseinde komen aan bod. Af en toe worden daar ook algemene informatievergaderingen over gegeven.

Laat het ons over cijfers hebben. Klopt het dat er regelmatig mensen sterven in woonzorgcentra?

Lindsey en Inge: Ja, daarom is het belangrijk dat palliatieve zorg zoveel aandacht krijgt. In ons jaarverslag van 2023 telden wij op een bezetting van 176 bewoners 42 overlijdens, is bijna één op vier. Daarvan stierven er 26 bewoners binnen het jaar van opname.

Is het dan toch zo dat woonzorgcentra sterfcentra geworden zijn?

Lindsey en Inge: (Wat verontwaardigd) Neen hoor! Wij zien ons werk positief en wij hebben sterk het gevoel dat wij een woon- en zorgcentrum zijn. Dit is de dagelijkse realiteit en ook waar wij op inzetten. Je moet de cijfers ook in de reële context zien. Door de sterke verbetering van de thuiszorg blijven de mensen langer in hun eigen omgeving, wat doorgaans positief is. Dit houdt in dat de zorg voor de bewoners hier nogal dikwijls intensief is, vanaf het moment van binnenkomst. Een vrij zware zorggraad noemen wij dat in ons jargon. Er is een onderscheid te maken naar bewoners met dementie, omdat

die veelal op een jongere leeftijd bij ons binnenkomen. Die verblijven gemiddeld een langere termijn, al hangt dat ook af van hun dementieproces, want vergeet niet dat er niet één vorm van dementie bestaat maar dat dementie zich bijna per persoon anders uit.

Dit alles vereist een serieuze scholing toch?

Lindsey en Inge: Ja zeker, daar krijgen wij ook alle kans toe en wij niet alleen. Je moet weten dat alle deelnemers aan de werkgroep "Vooruitziende zorg" en andere medewerkers de basisopleiding palliatieve zorg kunnen volgen. Kansen op bij scholing zijn er dus genoeg.

Je kan rouwen om de dood, maar ook partners van bewoners met dementie maken een constant soort rouwproces door.

Lindsey en Inge: Inderdaad. De constante achteruitgang van dementie zorgt voor een bepaald proces van medeleven. Wij hebben daar een aantal technieken voor die wij doorgeven aan de medewerkers. Je hebt gesprekstechnieken, wij maken ook een soort tijdslijn die de medewerkers kunnen gebruiken in gesprekken, welke fasen je kan verwachten in het evolutieproces van de ziekte; achterlaten van het huis, verminderde aandacht, besef van de ziekte, dan niet meer, verminderd gespreksvermogen, verminderde herkenning, en ga zo maar verder. Wij hebben ook een familieraad waar wij éénmaal per jaar de families van de bewoners samenbrengen en merken dat in de woningen waar bewoners met dementie aanwezig zijn de familieleden veel aan elkaar hebben. De bezoeken zijn daar ook frequenter. Waar wij kunnen stimuleren wij de verbondenheid met de familie en de families onderen. Kleinschaligheid blijft hierin zeer belangrijk. Sinds kort worden ook vrijwilligers ingeschakeld in de palliatieve begeleiding en in de organisatie van het jaarlijks bezinningsmoment. Ook zij volgen de basisopleiding palliatieve zorg. Indien nodig laten wij ons ondersteunen door een externe psycholoog.

Op welke manier gaan jullie om met de verschillende levensbeschouwingen in het centrum?

Lindsey en Inge: In principe hebben wij respect voor alle levensbeschouwingen. In het persoonlijk gesprek bij de intake wordt daar ook naar gevraagd. Zowel katholiek, praktiserend, niet praktiserend, vrijzinnig. Wij merken wel dat wij geen vragen krijgen naar praktiserend Moslimgeloof, hoewel wij hier in een wijk wonen waar meerdere Moslims wonen en ook een Moskee nabij is. Misschien komt dit door hun gebruik om ouderen thuis te verzorgen. Op vraag van de mensen zelf is er een veertiendaagse mis waar zij vrijwillig aan deelnemen.

Is er ook keuze voor een vrijzinnig moment?

Lindsey en Inge: Is voor ons een goed idee. Mochten wij daar een vraag of een aanbod voor krijgen zullen wij dat zeker overwegen. Wij hebben wel een positief contact met het "Huis van de mens". Zij kwamen reeds een lezing geven over begeleiding naar het levenseinde in de assistentiewoningen en LDC en zij helpen ons ook indien nodig bij het opmaken van levenseindedocumenten. Dit toont nogmaals aan dat je niet vroeg genoeg kunt starten met info geven rond levenseinde documenten.

Mag ik jullie danken voor de deskundige uitleg.

Lindsey en Inge: Graag gedaan.

LUSTEN EN LASTEN VAN EEN SOCIAAL KLIMAATBELEID. OVER DE (ON) VERZOENBAARHEID VAN KLIMAAT EN SOCIALE RECHTVAARDIGHEID.

MET TOON COLPAERT

DINSDAG 10 DECEMBER 2024

Over het onderwerp

Heel wat mensen die iedere maand moeten uitkijken om rond te komen, zien het niet zitten om meer te betalen voor hun verwarming, diesel of benzine in naam van een beter klimaat. Niet dat ze niet willen, maar ze kunnen niet. Dat mag geen alibi zijn - voor de betere middenklasse dan wel - om niet te proberen de ontwrichting van het klimaat zoveel mogelijk binnen de aardse perken te houden. Klimaatbeleid en sociaal beleid moeten dan ook met elkaar verweven worden. Zoals ecologie en humanisme er nood aan hebben om elkaar te versterken. Het is tijd!

Over de spreker

Toon Colpaert studeerde algemene economie aan de Rijksuniversiteit Gent. Hij stond van 1989 tot 2001 aan het hoofd van SEVI, de studiedienst van sp.a. Vervolgens werd hij havencommissaris, de link tussen de Vlaamse Regering en de havenbesturen van de Vlaamse zeehavens van Antwerpen, Zeebrugge, Gent en Oostende.

Praktisch:

Datum: Dinsdag 10 december 2024 om 19.30 u.

Deuren open om 19.00 u.

Locatie: VC Mozaiek: Overleiestraat 15a Kortrijk

Organisator: Humanistisch Verbond Kortrijk ism VC Mozaiek en huisvande-Mens Kortrijk

Inkom: leden VC Mozaiek of HV Kortrijk: €5; niet leden: €8

EDWARD VERSCHAEREN

“CACTUS”

DINSDAG 12 NOVEMBER 2024

Cactus is een pakkende en bij momenten grappige monoloog over hoe mensen zich kunnen prikken aan hun verlangen naar autonomie en verbondenheid. Een man loopt vast in zijn werk en in zijn relatie. Hij gaat langs bij een psychotherapeut, een rol die hij toekent aan de zwijgzame toeschouwer, al herkent het publiek zich misschien meer in de cliënt.

De voorstelling duurt 50 minuten en bestaat uit dertien korte sessies waarin we de cliënt volgen gedurende een periode van twee jaar. Na elke sessie kan de toeschouwer in stilte even reflecteren over wat hem toevertrouwd wordt. Cactus biedt daarmee een mooie kennismaking met gesprekstherapie; of nog: wat betekent goed voor onszelf zorgen. Universele thema's zoals verliefdheid, vriendschap, partnerrelaties, verlangen, afscheid nemen, eenzaamheid en zelfredzaamheid vormen het hart van de voorstelling. Het stuk wordt kort ingeleid, zodat je echt in het verhaal kan stappen en de betekenis ervan zo volledig mogelijk kan ervaren.

Er is een boekje beschikbaar met de tekst van *Cactus*.

KALENDER 2024 – 2025

JEAN-PAUL VANRYCKEGHEM

RECYCLEART

JORRIT DEBRABANDERE

FOTOGRAFIE

NOVEMBER 2024

Jean-Paul Vanryckeghem: *Ik doe aan Recyclart (recupkunst) waarin ik natuurlijke producten en verloren objecten bewerk tot sierlijke originele kunststukken. De herwerkte objecten, de symbolische composities in gemengde technieken bieden een heterogeen paneel waarin ik mezelf ook zichtbaar maak. Ik heb vorig jaar al vier tentoonstellingen gehad waarvan één in Mozaïek, een ander in De Bezatse.*

Jorrit Dabrabandere fotografeert beelden uit zijn omgeving. Geen anekdotische snapshots, maar perspectieven en structuren als gevelementen, of weerspiegelingen in waterplassen. Hoewel het onderwerp natuurgetrouw is weergegeven, doen de foto's vaak abstract aan door de keuze van dat onderwerp.

Opening: zondag, 3 november 2024, 10.45u

Jean-Paul Vanryckeghem: assemblage

KALENDER 2024 – 2025

MIRANDA DEGRANDE GRAFIEK

DECEMBER 2024

Miranda Degrande (°1994) was al van jongs af aan gebeten door grafiek en volgt nog steeds vrije grafiek aan de Kunstacademie van Zwevegem. Haar etsen, droge naalden en monotypes mogen dan wel met groot gemak tot stand komen, haar grote voorliefde gaat toch uit naar de verloren lino-snedetechniek, waarbij zij op een handige manier slechts met één enkele drukvorm toch een meerkleurendruk creëert. Zij puurt haar inspiratie vooral uit haar eigen leefwereld en omgeving van vroeger en nu. Telkens komen haar ervaringen in een zeer directe en spontane stijl tot stand.

Opening: zondag, 1 december 2024, 10.45u

ISABELLE DECRANS SCHILDERIJEN EN TEKENINGEN

JANUARI 2025

Isabelle Decrans heeft van kleinsaf altijd getekend zij is al 40 jaar lid van een kunstkring. Zij heeft ook twintig jaar academie gevolgd in Harelbeke, van kunstbeschouwing, -initiatie en -exploratie naar tekenen en schilderen. Sedert september 2023 is zij ook lid van St-Jansatelier te Kortrijk. Graag volgt zij binnen- en buitenlandse tentoonstellingen om nieuwe inspiratie op te doen. De eerste helft van juli 2024 stelt zij tentoon met een bevriend keramiste Sonja Bultheel in het kunstenhuis Den Engel in Lissewege. Isabelle schildert zowel aquarel op papier en doek, als met acryl en olieverf op doek, paneel en soms op papier. Zij tekent ook heel graag, vooral naakten naar levend model en portretten van mensen of dieren.

Opening: zondag 5 januari 2025, 10.45u.

JURGEN CASSELMAN FOTOGRAFIE

FEBRUARI 2025

Voor Jurgen is fotografie een ontspoorde hobby, een passie geworden. Na het voltooien van zijn opleiding aan het CVO, vervolmaakt hij zich in de fotokunst aan de Academie van Kortrijk. Jurgen specialiseerde zich in portret- en fashionfotografie met kenmerkend de stuk voor stuk sprekende gezichten. Onder het motto “Don’t shoot what it looks like, shoot what it feels like” gaat hij met zijn algemene fotografie steeds meer experimenteren waarbij onderbelichting, meervoudige belichting, gebruik van onscherpte, het zoeken naar vorm en licht of net de afwezigheid van licht vaak terugkeren. Fotografie is meer dan het perfecte ple! Zijn portfolio’s zijn terug te vinden op Instagram onder “studio.c.portraiture” en “jurgen.casselmann.photographix”. Ik weet nog niet wat ik ga exposeren. Onder andere mijn reeks ‘Metamorphosis’ over wat doen brandpuntsafstand, focus en licht met een menselijk gezicht? Een bloemlezing uit mijn werk, misschien presenteer ik ook wat landschap, of een nieuwe reeks, we zien wel.

Opening: zondag 2 februari 2025, 10.45u.

Jurgen Casselman:
Anastasia

JAN PAUWELS AQUARELLEN

MAART 2024

Jan Pauwels (°1965- Kortrijk, woonachtig Lendeledede) laat zijn werk vooral inspireren door de natuur. Zijn beelden laten zich kenmerken door een dynamisch lijnenspel en monochrome kleuren. Deze abstracte beelden vatten voor Jan de essentie van de natuur samen : “beweeglijkheid, speelsheid en rust”. Kenmerken die allen terugkomen in de fragiliteit van wolken.

Opening: zondag 2 maart, 10.45 u

KALENDER 2024 – 2025

MIEKE DOORNAERT GLASSCULPTUREN

MARTINE THOMAS SCHILDERIJEN EN TEKENINGEN

APRIL 2024

Al een tiental jaren volgt Mieke Doornaert (°Harelbeke) de richting glaskunst aan de kunstacademies van Waregem en Poperinge. Onder de vakkundige begeleiding van Jos Barbe leerde zij de verschillende technieken om met deze nieuwe wereld van kleuren, licht en energie aan de slag te gaan. Vorig jaar behaalde ze haar diploma specialisatie glaskunst aan de academie van Poperinge dankzij de jarenlange ondersteuning van Sofie Feys.

De werken van Mieke vertonen een grote variëteit door het gebruik van diverse technieken en door het deelnemen aan verschillende projecten. Vaak wordt zij geïnspireerd door natuurfenomenen of maakt zij verwijzingen naar meer maatschappelijke thema's. Het voornaamste doel van haar werken is mensen kennis laten maken met de mogelijkheden van de materie glas en hen op hetzelfde moment aan het denken zetten.

Martine Thomas vult de tentoonstelling aan. Het heeft lang geduurd voor wij onze voorzitter, de kunstenares die als eerste onder de noemer Kunstkring De Geus in onze lokalen exposeerde, konden overtuigen nog eens met haar werk naar buiten te komen.

De verwachtingen zijn hoog gespannen.

Opening: zondag 6 april, 10.45 u.

PAUL PATTYN SCHILDERIJEN

MEI 2024

Paul Pattyn hoeven wij in Harelbeke aan niemand voor te stellen. Als kind al maakte hij het prille begin van de Harelbeekse academie mee. Een hele loopbaan, tot aan zijn pensioen in 2006, was hij er een graag geziene leraar. Zowat alle voormalige of huidige bestuursleden van de Kunstkring volgden kortere of langere tijd les tekenen en grafiek in zijn klas.

Paul won verscheidene prijzen en exposeerde in binnen – en buitenland. In Harelbeke kreeg hij in 2009 een overzichtstentoonstelling in het Spoor en in 2019 exposeerde hij in het Kunstenhuis.

Sinds de eeuwwisseling legt hij zich toe op wat Frans Boenders zijn zwarte kunst noemde. Het betreft grote zwart – witschilderijen, waarin hij zich verdiept in de werking van het licht. Het zijn landschappen, interieurs, maar vooral portretten van familieleden en mensen die hij kent.

Opening: zondag 4 mei, 10.45u.

NORA VAN DRIESSCHE STELT TENTOON IN VC POINCARÉ

 VAN ZONDAG 3 NOVEMBER 2024 OM 12:00 UUR
 T/M ZONDAG 17 NOVEMBER 2024 OM 18:00 UUR
 VC POINCARÉ

Wie is Nora?

Nora Van Driessche is al sedert jonge leeftijd een creatief iemand en autodidact op vele vlakken, zowel professioneel als in haar hobby's. In haar tienerjaren volgde zij een tweetal jaar tekenlessen aan de academie. Destijds tekende zij vooral portretten en landschappen in zwart/wit, potlood of inkt. Naderhand raakte de beeldende kunst een beetje op de achtergrond en maakte plaats voor muziek.

Nadat zij definitief verhuisde naar Waregem in 2006 begon haar creatieve kronkel weer op te spelen.

Nora inspireert zich vooral op 'nature's beauty': de zee, het bos en het ritme in natuurelementen. Eens te meer omdat elke dag duidelijker wordt dat we de natuur moeten respecteren en er zorgvuldig moeten mee omgaan.

Ook door persoonlijke ervaringen liggen gevoelens en hoe zij ermee omgaat aan de oorsprong van haar werk in de laatste jaren.

Harmonie, compositie en kleur zijn belangrijk en vormen de basis van elk werk. Haar werken stralen rust, positivisme, verlangen, evenwicht en/of aanvaarding uit.

Sinds 2006 maakt zij naast werken in acrylverf op doek ook nu en dan aquarellen.

Sedert 2013 is Nora ook stevig in de ban van keramiek en verdiepte zich in de materie door lessen te volgen bij diverse binnen- en buitenlandse meesters.

In 2018 volgde een stage van 3 weken als 'artist in residence' in China, o.l.v. Lou Smedts, een autoriteit op het vlak van keramiek en houtstoken.

Na een pauze van een drietal jaar n.a.v. de zorg voor haar echtgenoot heeft Nora in september 2023 de draad terug opgepakt. Zij volgt nu ook glaskunst, iets wat haar al langer aanspreekt omwille van de kleuren die zo levendig kunnen zijn in glas.

Naast tentoonstellingen in België werd Nora's keramiekwerk ook al getoond in Nederland, Frankrijk, Kroatië en Taiwan. Enkele voorbeelden zie je hieronder.

Inkom: gratis

Tentoonstelling is vrij te bezoeken op zaterdag en zondag van 13.00u tot 18.00u of op afspraak via Nora.vd@outlook.com

Meer info nodig? Contacteer: Danny Neirinckx.

waregemplus@willemsfonds.be

S P E L L E N A V O N D
I N V C D E G E U S

VRIJDAG 18 OKTOBER 2024
VANAF 19U30
OLV "DE SPELMAECKERS"

Bijdrage 1 € /Pers/avond
Lidkaart voor 6 avonden = 5 €
Geen spelverplichting

Volgende spellenavonden :

18 Okt 15 Nov 13 Dec 17 Jan 21 Feb 21 Maa

Adres : VC De Geus, Koning Leopold III-plein 71 Harelbeke